
Ceremonia z oficjalną prezentacją tablicy upamiętniającej cmentarz żydowski w Raciborzu.

Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN, Narodowy Instytut Dziedzictwa oraz Urząd Miasta w Raciborzu i Muzeum w Raciborzu zapraszają na ceremonię uroczystej prezentacji oznakowania cmentarza żydowskiego (ul. Głębczycka, Racibórz).

Wydarzenie odbędzie się we wtorek, 19 grudnia 2023 roku o godz. 12.

Z inicjatywy Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN oraz Narodowy Instytut Dziedzictwa wraz z lokalnymi partnerami organizują trzecią edycję uroczystych prezentacji oznakowań cmentarzy żydowskich. Nowe oznakowania zostaną zaprezentowane w siedmiu województwach: małopolskim, śląskim, kujawsko-pomorskim, świętokrzyskim, warmińsko-mazurskim, dolnośląskim, lubuskim.

Tegoroczne uroczystości zamyka prezentacja tablicy na terenie cmentarza żydowskiego w Raciborzu w województwie śląskim. Kolejne, w pierwszym kwartale 2024 roku, odbędą się w województwach: dolnośląskim i kujawsko-pomorskim.

„Dla społeczności żydowskiej cmentarze mają ogromne znaczenie. Nekropolia żydowska stanowiła kamień węgielny każdej gminy. Uzyskanie zgód na urządzenie cmentarza było definitywnym ugruntowaniem jej istnienia. To akt o większej sile niż przywilej osiedleńczy czy nawet budowa synagogi” – podkreśla Zygmunt Stępiński, dyrektor Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN.

Nowe oznakowanie cmentarza żydowskiego w Raciborzu łączy tradycję z nowoczesną formą upamiętnienia. Tablica informacyjna w swoim kształcie nawiązuje do macewy (tradycyjnej formy nagrobka żydowskiego). A zamieszczony na niej znak QR pozwala na odkrycie jej dawnej historii. Kod odsyła odwiedzających na stronę portalu zabytek.pl, gdzie znajduje się szersza charakterystyka nekropolii w Raciborzu.

Ceremonia nie jest jedynym elementem upamiętnienia. Wydarzeniu towarzyszą warsztaty dla dzieci i młodzieży – działania edukacyjne dla szkół przygotowane i prowadzone przez edukatorów Muzeum POLIN, które odbyły się w raciborskim muzeum w dniach 13-14 grudnia 2023 r.

Muzeum w Raciborzu ma w swoich zbiorach bogatą dokumentację zdjęciową cmentarza żydowskiego sprzed jego zniszczenia. Największa liczba nagrobków pochodziła z drugiej połowy XIX i początku XX wieku. Były wykonane z czarnego, białego i różowego marmuru, granitu lub piaskowca. Nagrobki miały postać tradycyjnych macew bądź obelisków. Do stycznia 1945 roku cmentarz przetrwał w stanie nienaruszonym. Po wojnie ulegał stopniowej degradacji, aż do roku 1973, gdy z polecenia władz miejskich zlikwidowano wszelkie elementy naziemne nekropolii.

W tradycji żydowskiej istnieje nakaz zaznaczania miejsc pochówku. Łączy się to zarówno z uczczeniem pamięci zmarłego, jak też z koniecznością zaznaczania miejsca kontaktu z umarłym. Pierwszymi formami nagrobków były przydrożne kurhany, na które każdy przechodzący miał obowiązek dołożyć kolejny kamień. Z tego wywodzi się obyczaj układania na grobach małych kamyków. Gest ten wyraża pamięć o zmarłych. Wspólne dla tradycji żydowskiej i nieżydowskiej jest zapalanie świecy.

Prezentacja tablicy oraz program edukacyjny realizowane są w ramach projektu „Żydowskie Dziedzictwo Kulturowe” (Komponent IV: „Śąsiedzi: przedmioty, ludzie, opowieści”, Priorytet 2: „Program opisu i oznakowania wybranych cmentarzy żydowskich”), finansowego z grantu udzielonego Muzeum POLIN przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię w ramach Funduszu EOG oraz przez budżet krajowy. Celem projektu jest ochrona i popularyzacja dziedzictwa polskich Żydów poprzez programy edukacyjne i kulturalne.

Do 2024 roku – przez cały okres realizacji grantu ŻDK – nowe oznakowania cmentarzy żydowskich pojawią się w każdym z 16 województw. Ceremonie upamiętnienia każdorazowo uzupełnia program edukacyjny skierowany do dzieci i młodzieży. Upamiętnienie cmentarzy odbywa się w ramach programu „Oznakowanie cmentarzy żydowskich w Rzeczypospolitej Polskiej” realizowanego przez Narodowy Instytut Dziedzictwa ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Inicjatorem programu jest Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Więcej informacji o cmentarzu żydowskim w Raciborzu:

[Cmentarz żydowski w Raciborzu \(ul. Głębczycka\) | Wirtualny Sztetl](#)

MATERIAŁY PRASOWE:

[Nowe oznakowania cmentarzy żydowskich w Polsce | Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN w Warszawie](#)

[Dla mediów | Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN w Warszawie](#)

Projekt jest finansowany przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię w ramach Funduszu EOG oraz przez budżet krajowy

**Iceland
Liechtenstein
Norway grants**

**Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego**

